

SKÖTSELPLAN FÖR DET PLANERADE NATURRESERVATET TORP

Föreliggande skötselplan är utarbetad på grundval av den naturvårdsinventering, som länsstyrelsens naturvårdsenhet utförde i Valleområdet somrarna 1970-71 samt därefter av domänverket och naturvårdsenheten utförda, fältrekognoseringar. Planen består av fyra delar, nämligen en allmän del (I), en skötsedel (II) en del. som behandlar friluftsanordningar (III) samt en del. som behandlar ansvarsfördelning (IV). Planen skall vid uppkommande behov revideras. I bilaga har angivits markägare, prioritering av åtgärder m.m.

I ALLMÄN BESKRIVNING

A. Data

Areal: 137 ha.
Kommun: Skara,
Läge: Eggby socken. 10 km västnordväst om Skövde,
Syfte: Att för framtiden bevara ett tilltalande landskapsparti utgörande ett jämförelsevis väl bevarat och representativt exempel på en västgötsk platåbergssluttning samt bereda allmänheten möjlighet till friluftsliv i detsamma.

B. Naturförhållanden

Området, som är beläget på Billingsens västra sluttning omfattar större delen av kronodomänen Torp samt därutöver ett mindre område norr om denna fastighet. Området sträcker sig från vägen Varnhem - Öglunda (144 m ö h) upp till Billingsens diabaskant (ca 250 m ö h) och utgör ett jämförelsevis välbevarat och representativt exempel på en västgötsk platåbergssluttning,

Berggrunden består till övervägande delen av kambrosiluriska bergarter, kalksten och skiffrar. Ortoceratitkalksten utgör underlag för de relativt flacka åkermarken i områdets lägst belägna delar, medan sluttningarna högre upp utbildats i mjukare lerskiffrar. Högst upp har diabasen gett upphov till en delvis markant brant.

Berggrunden täcks med undantag för delar av diabasbranten fullständigt av lösa avlagringar. Morän dominerar i området och isälvsavlagringar förekommer endast i en smal zon väster om en markerad, ca 8 m djup dalgång (den s k Torprännen) som från Sandtorp sträcker sig i sydsydvästlig riktning mot Torp. där den böjer av mot väster, Dalen anses ha uteroderats av en isälv i samband med den senaste landisens avsmältning. Ovanför Torprännen på Billingsens sluttning finns några mindre, men tydliga rännor, vilka torde vara av samma ursprung. Tre av dessa synes ha stått i förbindelse med Torprännen, då de slutar strax ovanför denna (Melin och Schnell 1963).

De lägst belägna delarna intas av öppna åkermarker, vilka i de norra delarna korsas av den djupt nederoderade Torprännen. Högre upp följer ett kulligt landskap med betesmarker av hagmarkskaraktär med inslag av lundvegetation, ekplanteringar m m. I och strax nedanför diabasbranten tar barrskog med huvudsakligen gran vid. Större delen

av området ovanför åkermarkerna ingår i Torps domänreservat. Det bör här framhållas, att den botaniska inventeringen i området endast är av översiktlig karaktär, eftersom fältarbetet har måst utföras vid en alltför sen tidpunkt på hösten.

II MARK- OCH VEGETATIONSVÅRD

A. Allmän målsättning

Den allmänna målsättningen för det planerade naturreservatets skötsel skall vara att skydda landformerna samt skydda och bevara en för Västergötlands plåtå-bergssluttningar representativ landskapstyp. Området utgör ett värdefullt geovetenskapligt komplement till Vallebygdens kamelandskap väster därom bl a genom de delvis välutbildade glacifluviala rännorna.

Billingslutningens kulturlandskap skall skyddas och bevaras i första hand genom fortsatt traditionell skötsel. I vissa delar, som på grund av utebliven hävd ändrat karaktär, skall genom lämpliga åtgärder det äldre kulturlandskapet återskapas. Vid ingrepp i träd- och buskskikt bör välformade och ädla lövträd och förhållandevis ovanliga buskar gynnas och dessutom bör hänsyn tas till hålbbyggande fåglar genom att kvarlämna ihåliga träd. Frukttärande träd och buskar samt i mindre känsliga lägen även skyddande buskage bör gynnas i vilt vårdande syfte. Välformade äldre barrträd med positiv inverkan på landskapsbilden kan sparas. Även Vissa blandbestånd med inslag av barrträd, som t ex har värde från viltvårdssynpunkt kan bevaras.

B. Principer för disposition av mark samt åtgärder av allmän karaktär

Det planerade naturreservatet kan för närvarande med tanke på markutnyttjandet uppdelas i åkermark, betesmark, lövskog, blandskog och barrskog⁴. Fördelningen, mellan. dessa framgår av detaljbekrivningarna (se II:C)

Åkermarken förutsätts bli brukad även i fortsättningen, men, kan alternativt även utnyttjas som betesmark. Betesmarkerna bör även i framtiden bli föremål för betning Skogen skall skötas genom gallring och röjning och på ett sådant sätt att igenväxning förhindras och en naturlig, successiv självföryngring av träd och buskar kan ske. Plantering eller sådd av träd eller buskar i skogligt syfte skall i största möjliga utsträckning undvikas, särskilt i löv- och blandskog. I lövskogen skall i första hand barrträd borttagas och välformade buskar och ädla lövträd gynnas. Blandskogen skall skötas på ett sådant sätt att lövträden, i första hand de ädla, gynnas på barrträdens bekostnad. Skogsområdena får betas.

De allmänna skötselåtgärderna skall anpassas till det mål, som uppställs för de olika skötselområdena. (se II:C) samt skall i tillämpliga delar ligga till, grund för skötseln.

Åkermark

Engångsåtgärd:

- 1) Gran borttages, enstaka lövträd och buskage frihugges på eller i anslutning till åkerrenar, odlingsrösen och stengärdesgårdar.
- 2) Sly bortröjes på eller i anslutning. till åkerrenar, odlingsrösen och stengärdesgårdar.

- 3) Nedfallna träd och grenar bortstädas (markstädning)
- 4) Avfall från markstädning, avverkning och röjning ihopsamlas och bränns eller avlägsnas på annat sätt

Underhållsåtgärd:

- 1) Normalt åkerbruk bedrivs. Åkermarken kan alternativt utnyttjas som öppen betesmark.
- 2) Uppkommande sly bortröjes på eller i anslutning till åkerrenar, odlingsrösen och stengärdesgårdar.
- 3) Nedfallna träd och grenar bortstädas (markstädning).
- 4) Avfall från markstädning, avverkning och röjning ihopsamlas och bränns eller avlägsnas på annat sätt.
- 5) Stengärdesgårdar och odlingsrösen underhålls.

Betesmark

Engångsåtgärd:

- 1) Stängsel uppsätts vid behov.
- 2) Stängselgenomgångar anordnas i lämplig omfattning, (jfr del III).
- 3) Gran borttages.
- 4) Sly bortröjes.
- 5) Nedfallna träd och grenar bortstädas (markstädning)
- 6) Avfall från markstädning, avverkning och röjning ihopsamlas och bränns eller avlägsnas på annat sätt
- 7) Överflödiga stängsel borttages.

Underhållsåtgärd:

- 1) Betning skall ske årligen och i sådan omfattning som från tid till annan kan anses erforderlig för bevarande av områdets naturvärden.
- 2) Stängsel och stängselgenomgångar underhålls vid behov.
- 3) Uppkommande sly bortröjes.
- 4) Nedfallna träd och grenar bortstädas (markstädning).
- 5) Avfall från markstädning, avverkning, och röjning ihopsamlas och bränns eller avlägsnas på annat sätt

- 6) Rator slås med lie eller maskin.
- 7) Stengärdesgårdar och odlingsrösen underhålls.

Löv- och blandskog

Engångsåtgärd:

- 1) Avfall från markstädning, avverkning och röjning bortstädas från utsatta eller öppna lägen.
- 2) överflödiga stängsel borttages.

Underhållsåtgärd:

- 1) Röjning, där främst ungplantor av barrträd och överflödiga lövträdsplantor samt stubb rotskottsuppslag borttages.
- 2) Gallring, varvid i första hand barrträd borttages och lövträd gynnas.
- 3) Nedfallna träd och grövre grenar bortstädas (markstädning) från utsatta eller öppna lägen.
- 4) Betning kan ske. Därvid skall erforderliga stängsel och stängselgenomgångar underhållas vid behov.
- 5) Stengärdesgårdar och odlingsrösen i öppna lägen underhålls.

Barrskog

Engångsåtgärd:

- 1) Nedfallna träd bortstädas från öppna lägen.

Underhållsåtgärd:

- 1) Gallring och röjning med inriktning på granskog med lövinslag. Lövträd sparas i största möjliga utsträckning och större kalavverkningar undviks.
- 2) Grovt avverkningsavfall bortstädas från öppna läge:

C. Detaljbeskrivning, och detaljåtgärder

Det planerade naturreservatet har indelats i olika skötselområden, vars avgränsning framgår av bilagda karta.

Varje skötselområde har beskrivits med ledning av naturvårdsinventeringen och senare utförda fältrekognoseringar, varefter målet för skötseln samt åtgärder av engångs- och underhållskaraktär angivits. För att nå eller bevara det mål, som anges för respektive skötselområde, skall skötseln ske i enlighet med de allmänna anvisningarna (II:B) i tillämpliga delar samt med hänsyn till respektive skötselområdets speciella förutsättningar och karaktär. I detaljanvisningarna har åtgärder av allmän karaktär

utelämnats. Med anledning härav bör det betonas, att detaljåtgärderna bör ses som ett komplement till de allmänna anvisningarna (II:B).

Beträffande sociala anordningar hänvisas till del III.

Skötselområde 1

Beskrivning:

Flack del av Torprännen bevuxen med enstaka småträd och en trivial markvegetation. Området, som tidigare betats, är nu under kraftig igenväxning.

Mål:

Betesmark med glest trädskikt av lövträd samt glest buskskikt.

Åtgärd:

Engångsåtgärd: Utglesning av träd- och buskskikt.

Underhållsåtgärd: Successiv föryngring av lövträd och buskar vid behov.

Skötselområde 2

Beskrivning:

Torprännen, bred och markant erosionsdal som flackar ut längst i norr. Dalen, vilken omges av öppna och relativt plana åkermarker, torde tidigare i sin helhet ha utgjort betesmark, men betningen har delvis upphört och igenbuskningen är ställvis markant. Vegetationen är till övervägande delen starkt kulturpåverkad med dominans av triviala arter.

Torprännans botten är överlag sank och kärrartad med särskilt i norr täta bestånd av al, sälg, björk m m. Ställvis, främst i södra delen, finns öppnare partier.

Större delen av den branta sluttningen i väster är lundartad med asp, alm, ek och en tät buskvegetation av hassel, hagtorn, olvon, skogstry, måbär och nypon.

Den östra sluttningen är i den södra delen relativt igenbuskad och dess vegetation liknar här den på motsatta sidan. I övrigt intas denna sluttning av betesmark med enstaka nyponbuskar och ett trivialt fåltskikt.

Mål:

Den branta sluttningen i väster utvecklas till hasselädellövskog. I övriga delar öppethållande t ex genom betning.

Åtgärd:

Engångsåtgärd:

Gallring och röjning i träd- och buskskikt. Befintlig skräphög i söder övertäcks.

Underhållsåtgärd:

I hassel-ädellövkogen utföres röjning i träd- och buskskiktet samt frihuggning av större enstaka ädla, lövträd vid behov. I övriga delar öppethållande genom betning eller återkommande slyröjningar. I hela området, successiv föryngring av lövträd och buskar vid behov.

Skötselområde 3

Beskrivning:

En särskilt i den södra delen flack höjdrygg utsträckt parallellt med allmänna vägen Öglunda - Varnhem. Ryggen övertväras i den nordligaste delen av en relativt markant ränna, som ansluter till Torprännen. Området intas av öppen åkermark med undantag för några branta delvis med lövsly igenvuxna sluttningar i den norra delen.

Mål:

Öppen åkermark.

Åtgärd:

Engångsåtgärd:

Underhållsåtgärd:

I områdets norra del bör i sluttningarna uppkommande lövsly borttagas.

Skötselområde 4

Beskrivning:

Genom en vägsränning avskild del av en markant åsrygg, som intas av lövskog med bl a ek, asp, lönn, ask och fågelbär trädskiktet och hagtorn, getapel, måbär, nypon., olvon, hassel och lövsly i det särskilt nordost täta buskskiktet.

Mål:

Utvecklas till hassel-ädellövkog.

Åtgärd:

Engångsåtgärd:

Röjning och gallring i träd- och buskskikt.

Underhållsåtgärd:

Röjning i träd- och buskskikt allt efter behov frihuggning av enstaka större ädla lövträd. Därefter åtgärder för successiv föryngring.

Skötselområde 5

Beskrivning:

Del av Torprännen, som här vidgar sig och flackar ut alltmera. De brantaste partierna utgörs av öppen före detta betesmark. Utmed diket i Torprännans botten finns ett smalt, sankt stråk. Övriga delar av området intas av åkermark.

Mål:

I de östra, brantaste partierna öppethållande, t ex genom betning. I övriga delar, öppen åkermark.

Åtgärd:

Engångsåtgärd

Underhållsåtgärd:

I de brantaste delarna öppethållande genom betning eller återkommande slyröjningar.

Skötselområde 6

Beskrivning:

Öppen plan åkermark.

Mål:

Öppen, plan åkermark.

Åtgärd:

Engångsåtgärd:

Underhållsåtgärd:

Skötselområde 7

Beskrivning:

På en flack höjdrygg belägen åkermark med talrika odlingsrösen bevuxna med småask, hallon, nypon m m.

Mål:

Öppen åkermark med enstaka lövträd och buskage på eller i anslutning till odlingsrösen.

Åtgärd:

Engångsåtgärd:

Underhållsåtgärd:

Successiv föryngring av enstaka lövträd och buskar på eller i anslutning till odlingsrösen vid behov.

Skötselområde 8

Beskrivning:

Sluttnings genomskuren av några relativt djupa erosionsdalar. Denna intas till övervägande delen av med björk al, ek och alm igenvuxen, hagmark. Mindre delar har lövlundskaraktär med ett välutbildat buskskikt av hassel, olvon getapel, hagtorn m m. En svag gallring och röjning utfördes 1971.

Mål:

Sluten hassel-ädellövskog med inslag av al, och björk i de fuktiga delarna och av fågelbärsträd för övrigt.

Åtgärd:

Engångsåtgärd:

Röjning och gallring i träd- och buskskikt, varvid ädla lövträd och fågelbärsträd gynnas och grövre ekar frihugges.

Underhållsåtgärd:

Därefter successiv föryngring av lövträd och buskar,

Skötselområde 9Beskrivning:

Sluttning mot sydväst med oregelbundna moränkullar. En mindre erosionsdal går genom området. Öppen betesmark med odlingsrösen bevuxna med hassel hägg, olvon, fågelbärsträd och nypon dominerar. I området finns även några glesa bestånd av fågelbärsträd. En viss igenväxning av betesmarkerna med bl a en och nypon pågår. Den övertvärande erosionsdalen intas av sankar partier med glesa albestånd. Ett par torp finns i området.

Mål:

Betesmark med enstaka lövträd och buskage, särskilt på eller i anslutning till odlingsrösen.

Åtgärd:Engångsåtgärd:

Frihuggning av enstaka lövträd och buskar på eller i anslutning till odlingsrösen, samt utglesning av träd, och buskskikt däremellan. Bortröjning av sly samt borttagande av torra träd.

Underhållsåtgärd:

Successiv föryngring av lövträd och buskar vid behov, särskilt på eller i anslutning till odlingsrösen

Skötselområde 10Beskrivning:

Sluttning genomskuren av en relativt djup nordsydlig erosionsdal. I den sydvästra delen finns en tilltalande markant moränkulle, som intas av före detta hagmark med asp, björk och ask samt i väster även spridda ekar och hasselbuketter. Övriga delar av området domineras av mer sluten lövskog med al, björk, ask samt särskilt i norr en hel del gran. Västra delen är gallrad och röjd år 1971.

Mål:

Ädellövskog med inslag av fågelbärsträd samt i de fuktigare delarna av björk och al.

Åtgärd:Engångsåtgärd:

Gran borttages. Röjning och gallring i såväl träd- som buskskikt, varvid ek och hassel gynnas. Nedfallna träd och grövre grenar bortstädas. Frihuggning av grövre ekar.

Underhållsåtgärd:

Successiv föryngring av enstaka lövträd och buskar. I områdets sydvästra del gynnas eken och stubbskott av hassel hålles efter. Träd och buskar samlas här i grupper med träd- och buskfria gläntor mellan dessa.

Skötselområde 11

Beskrivnings:

Inäga planterad med ek. Kulturen har påverkats negativt av viltbetning. Ställvis har en märkbar igenväxning med lövsly ägt rum. Inägan kantas av täta grupper med al och björk.

Mål:

Ek-ädellövskog med inslag av björk och i östra kanten även al.

Åtgärd:

Engångsåtgärd:

Svag röjning av björk, al och övrigt sly. Torra träd och buskar borttages.

Underhållsåtgärd:

Skötselområde 12

Beskrivning:

Relativt slutet, betad lövskog med insprängda, gräsbevuxna gläntor. I trädskiktet dominerar björk, al och sälk. I den nordvästra delen finns en kulle bevuxen med grova ekar. Buskskiktet utgörs av hassel.

Mål:

Lövskog med gläntor.

Åtgärd:

Engångsåtgärd:

Gallring och röjning varvid den grova eken gynnas och friställes. I övrigt gynnas björk och al. Gran avverkas.

Underhållsåtgärd:

Eventuellt betning.

Skötselområde 13

Beskrivning:

Flackt, sankt parti med. några låga, torrare, moränkullar. Alskog med trivial markvegetation dominerar, men även ek, alm, asp och björk förekommer i lövskogen särskilt på de torrare delarna. I de centrala delarna en del hassel i buskskiktet.

Mål:

Alskog med inslag av hassel och ädla lövträd.

Åtgärd:

Engångsåtgärd:

Borthuggning av torra eller risiga träd och buskar.

Underhållsåtgärd:

Borthuggning av torra eller risiga träd och buskar. Successiv föryngring av lövträd och buskar.

Skötselområde 14

Beskrivning:

Nyligen röjt bestånd av ung ek. I några partier finns ett buskskikt av hassel.

Mål:

Sluten ekskog med hassel.

Åtgärd:

Engångsåtgärd:

Underhållsåtgärd:

Försiktig gallring av eken.

Skötselområde 15

Beskrivning:

Sluttning med igenväxande hagmarker, här och var övergående i mindre, lundartade partier med hassel. I trädskiktet ingår björk, al, asp samt ställvis även ädla lövträd. I området finns även enstaka äldre granar samt några mindre bestånd av ung gran.

Mål:

Sluten lövskog med största möjliga inslag av hassel och ädla lövträd.

Åtgärd:

Engångsåtgärd:

Avverkning av gammal gran. Gallring och röjning, varvid hasseln gynnas.

Underhållsåtgärd:

Successiv föryngring av lövträd vid behov.

Skötselområde 16

Beskrivning:

Sluttning med igenväxande hagmarker med huvudsakligen björk i trädskiktet. Ställvis betydande inslag av barrträd. I buskskiktet ingår bl a en.

Mål:

Relativt gles lövskog med gläntor med enstaka fristående buskar eller med ur viltsynpunkt värdefull vegetation.

Åtgärd:

Engångsåtgärd:

Gallring och röjning. En och hassel gynnas. Borttagande av döda och risiga träd och buskar.

Underhållsåtgärd:

Successiv förnygring av lövskog vid behov. Successiv avverkning av mogen barrskog, dock ej kalavverkning.

Skötselområde 17

Beskrivning:

Sluttning bevuxen med i huvudsak granskog, mestadels planteringar, med inslag av lövträd, fr a björk.

Mål:

Granskog med inslag av lövträd.

Åtgärd:

Engångsåtgärd:

Underhållsåtgärd:

Skötsel som barrskog, varvid lövträden sparas och gynnas. Kalavverkning av större arealer bör ej ske.

Skötselområde 18

Beskrivning:

Högt belägen sluttning mot väster med åker- och betesmarker, vilka nu är under kraftig igenväxning i vissa delar med bl a planterad ek. Enstaka hasselbuketter, björkar och fågelbärsträd finns i det för övrigt ännu ganska öppna landskapet omkring det nu nedrivna torpet Hästhagen.

Mål:

Lövskog med gläntor, som möjliggör utblickar.

Åtgärd:

Engångsåtgärd:

Gran borttages. Bortröjning av sly och borttagande av torra och risiga träd och buskar.

Underhållsåtgärd:

Successiv förnygring av lövträd och buskar samt öppethållande av gläntor.

Skötselområde 19

Beskrivning:

Småkuperad sluttning med äldre, relativt gles ekskog med insprängda björkar och ett buskskikt av fr a hassel. Fältskiktet är vanligen trivialt, men ställvis, där lövskogen avbryts av mer lundartade områden, är vegetationen något rikare. Igenväxningen med lövsly, hallon och andra buskar är flerstädes betydande.

Mål:

Gles ekskog med inslag av hassel.

Åtgärd:

Engångsåtgärd:

Friställning av grövre ekar. Bortröjning av sly,

Underhållsåtgärd:

Successiv föryngring av i första hand ek och hassel,

Skötselområde 20

Beskrivning:

Småkuperat område med askskog med inslag av alm. Några fuktiga partier bevuxna med al finns i området.

Mål:

Sluten ädellövskog i de fuktiga partierna övergående i askskog.

Åtgärd:

Engångsåtgärd:

Underhållsåtgärd:

Försiktig gallring.

Skötselområde 21

Beskrivning:

Mot väster sluttande åkermark med talrika odlingsrösen,

Mål:

Öppen åkermark med enstaka lövträd och buskage på eller i anslutning till odlingsrösen.

Åtgärd:

Engångsåtgärd:

Underhållsåtgärd:

Successiv föryngring av enstaka lövträd och buskar på eller i anslutning till odlingsrösen vid behov.

III' FRILUFTSANORDNINGAR

A. Allmän målsättning

I enlighet med det planerade naturreservatets syfte (se I:A) skall allmänheten beredas möjlighet till friluftsliv i detsamma.

Ett markområdes värde för rörligt friluftsliv är i hög grad beroende av hur det öppnas och inrättas för att ta emot besökarna. Därmed avses såväl information som olika typer av anordningar, t ex väg- och stigsystem. rast- och parkeringsplatser och sanitära anordningar. Vid lokalisering och anläggande av friluftsanordningar är det väsentligt att hänsyn tas till rådande naturförhållanden. så att attraktiva partier blir tillgängliga samtidigt som andra mer känsliga partier undviks. Där en lokalisering på grund av speciella förhållanden måste ske till förhållandevis känsliga terrängavsnitt. måste förebyggande åtgärder vidtagas för att eliminera skadeverkningarna.

Friluftsanordningarna bör ges hög prioriteringsgrad.

B. Information och friluftsanordningar

Parkeringsplats skall anordnas enligt bilagda karta samt underhållas vid behov, Denna ingår ej i vägområdet och bekostas således ej av vägförvaltningen vare sig vad gäller utförande eller drift,

Vandringsleder skall anläggas enligt bilagda karta, utmärkning skall ske enligt svensk standard och spångning utföras över alla fuktiga partier. Stängselgenomgångar anordnas i lämplig omfattning. Ledmarkeringar spänger och stängselgenomgångar skall underhållas vid behov och lederna i övrigt hållas i ett sådant skick att framkomligheten ej försvåras

Sopkärl skall utsättas vid parkeringsplatsen. Sopor skall omhändertagas genom avtal med kommunen.

Informationsskylt enligt svensk standard och naturvårdverkets anvisningar skall uppsättas vid parkeringsplatsen. Skylten skall underhållas vid behov.

Vägvisning och ledmarkeringar skall anordnas där sådana erfordras samt utföras enligt svensk standard och naturvårdsverkets anvisningar. Vägvisare och ledmarkeringar skall underhållas vid behov.

Gränsmarkering skall utföras enligt svensk standard och naturvårdsverkets anvisningar och skall underhållas vid behov.

IV ANSVARSFÖRDELNING

I det planerade naturreservatet skall till övervägande delen bedrivas fortsatt traditionell skötsel enligt denna skötselplan i första hand genom markägarens försorg. När markägaren/brukaren på grund av särskilda skäl ej har möjlighet att själv bedriva sådan skötsel och förvaltaren påfordrar dess utförande enligt denna skötselplan åligger det förvaltaren att ta upp förhandling med markägaren angående dess utförande, Därvid skall i första hand eftersträvas en lösning, som ger markägaren/brukaren möjlighet att ombesörja en fortsatt traditionell skötsel. Låter detta sig ej göra äger förvaltaren rätt att efter samråd med markägaren utföra skötseln enligt denna skötselplan. Utnyttjar förvaltaren därvid sin rätt att låta bruka mark, som enligt skötselplan skall vara åker eller betesmark, skall skälig arrendavgift utgå. Vid tvist om storleken härav skall ärendet hänskjutas till avgörande av länets arrendenämnd såsom skiljenämnd.

Underlåter markägaren/brukaren att utan särskilda skäl utföra traditionell skötsel enligt denna skötselplan äger förvaltaren rätt att efter samråd med markägaren utföra sådan skötsel.

Då åtgärder utöver traditionell skötsel ej sker genom markägarens försorg och förvaltaren påfordrar dess utförande enligt denna skötselplan, åligger det förvaltaren att ta upp förhandling med markägaren angående dess utförande. Därvid skall i första hand eftersträvas en lösning, som ger markägaren/brukaren möjlighet att utföra ifrågavarande åtgärder. Låter detta sig ej göra äger förvaltaren rätt att i samråd med markägaren utföra dessa enligt denna skötselplan.

Förvaltaren skall svara för informations- och friluftsanordningar enligt denna plan samt för renhållning inom det planerade naturreservatet till följd av allmänhetens utnyttjande,

ORDFÖRKLARINGAR

Betesmark:	Öppen eller med träd och buskar mer eller mindre sluten mark, som utnyttjas för betning.
Buskskikt:	Term, som används vid vegetationsbeskrivning och avser buskar samt lågvuxna, unga träd.
Diabas:	Hård bergart, som uppkommit ur en bergartssmälta. Diabas bildar det översta lagret på flertalet platåberg bl a Billingen.
Erosion:	Bortnötning av fasta beståndsdelar från jordytan genom vattnets, vindens eller isens verksamhet.
Frihuggning:	Avverkning och röjning omkring träd eller buskage, så att dessa blir friställda utan annan avskärmande vegetation.
Fältskikt:	Term, som används vid vegetationsbeskrivning och avser örter, ris, gräs och småplantor av träd och buskar upp till dryg halvmetershöjd.
Föryngring:	I föreliggande förslag till skötselplan avses med denna term naturlig föryngring, dvs självsådd eller rotskott.
Gallring:	Betesvårdande utglesning av skog under tillvaratagande av virke.
Glacifluvial:	Bildad av rinnande vatten i omedelbart samband med landis.
Hage:	Inhägnad, ogödslad betesmark med någon träd- eller buskvegetation.
Kamelandskap:	Landskap med oregelbundna kullar och ryggar till övervägande delen uppbyggda av isälvsmaterial.
Lund:	Förhållandevis tät ängslövskog, vanligen med ett betydande inslag av hassel.
Markstädning:	Term, som avser bortstädning av på marken nedfallna träd och grenar.
Morän:	Bergartsmaterial, som transporterats av inlandsisen och avlagrats direkt av denna.
Rator:	Växter som ratas av betesdjur t ex hallon, nässlor, älgört och smörblommor.
Röjning:	Borttagande av unga träd, buskar och sly utan ekonomiskt utbyte.
Sly:	Inte önskvärda småplantor och rotskott av träd och buskar, t ex aspskott och smågranar.
Trädsikt:	Term, som används vid vegetationsbeskrivning och avser träden.

Bilaga till skötselplan (V)

Informations- och friluftsanordningar skall ges högsta prioritet. Dessa skall iordningställas snarast möjligt och därefter underhållas.

Vården av landskapet skall i första hand inriktas på att förhindra ytterligare igenväxning.

Alltefter tillgång på medel och med beaktande av kommande underhållsåtgärder skall en restaurering ske av igenvuxna delar. Restaurerade delar skall vårdas så att igenväxning i största möjliga utsträckning förhindras.

För restaureringsåtgärderna, som är av engångskaraktär, har gjorts en angelägenhetsgradering enligt följande:

- I Åtgärderna är särskilt angelägna och bör ske inom den närmsta 5-årsperioden.
- II Åtgärderna är angelägna och bör ske inom den närmsta 10-årsperioden.
- III Åtgärderna torde ej behöva aktualiseras inom den närmsta 10-årsperioden.

Skötselområde	Areal (ha)	Prioritering
1	0,9	II
2	8,7	I
3	5,9	I
4	0,6	II
5	4,7	I
6	3,4	I
7	9,4	II
8	5,8	II
9	15,3	I
10	3,5	II
11	1,5	III
12	2,7	II
13	7,2	II
14	3,7	III
15	3,6	II
16	6,4	I
17	20,0	III
18	5,1	II
19	13,5	II
20	3,0	II
21	14,4	II

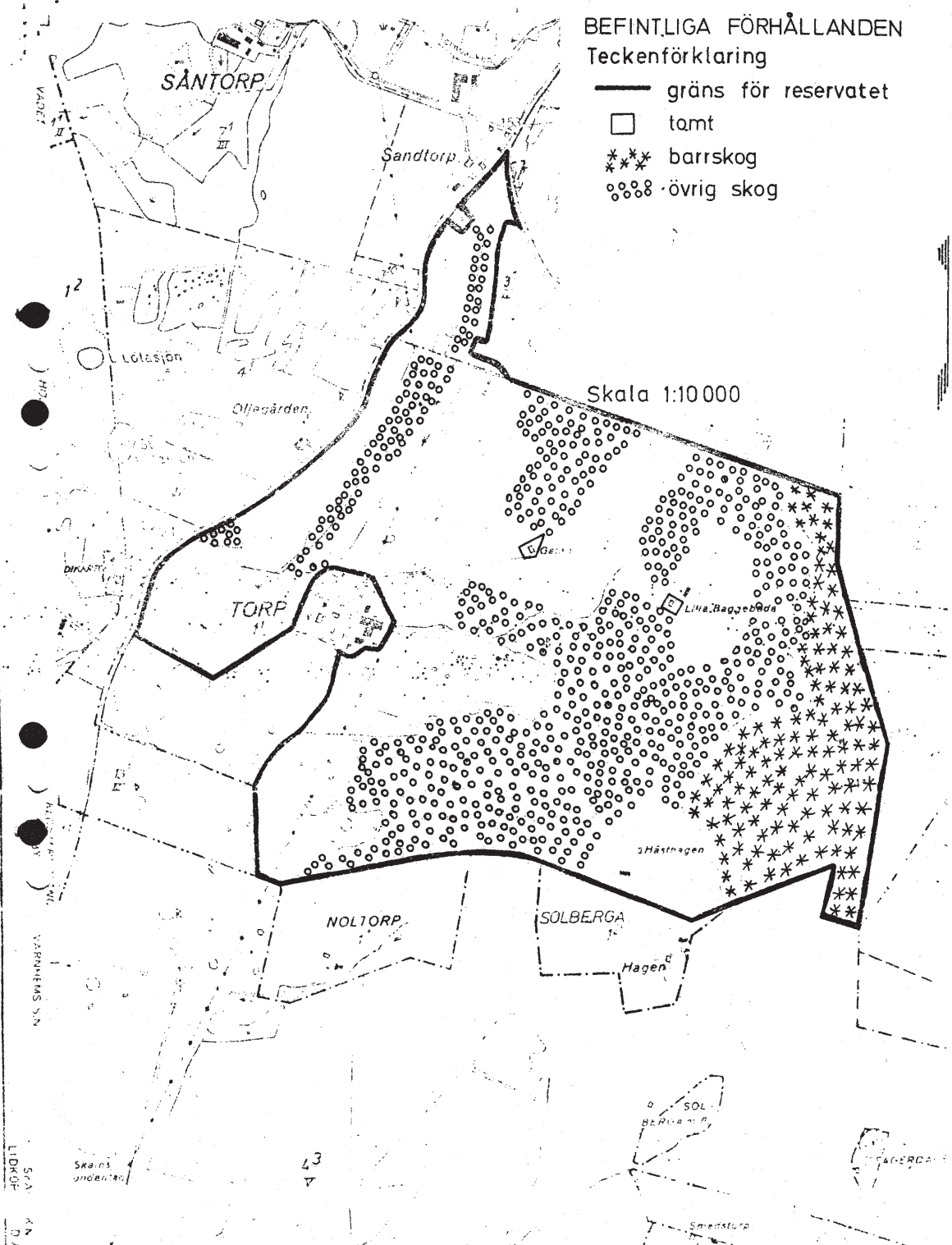
TORP

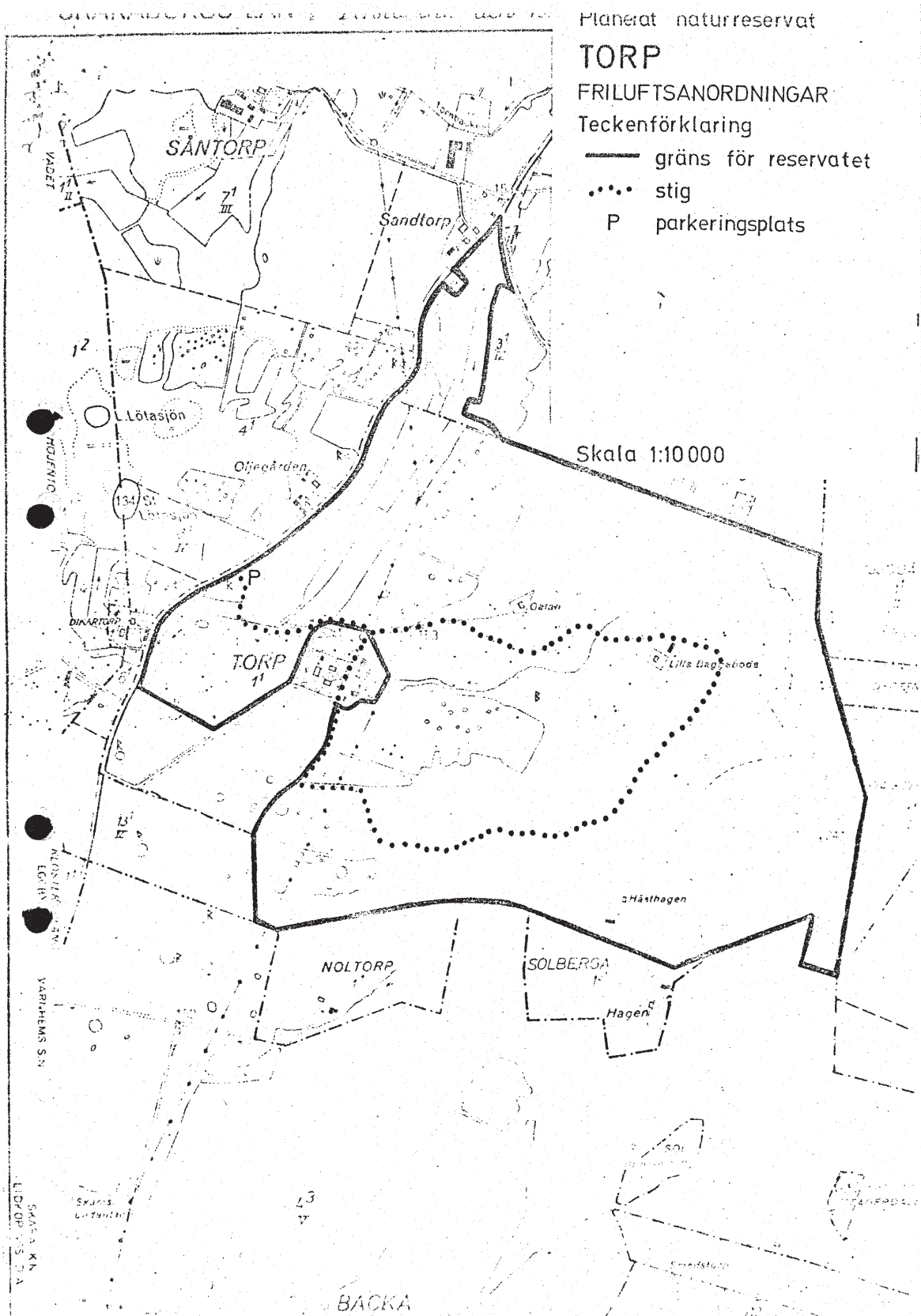
BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

Teckenförklaring

- gräns för reservatet
- tomt
- *** barrskog
- o o o o övrig skog

Skala 1:10 000

Planerat naturreservat

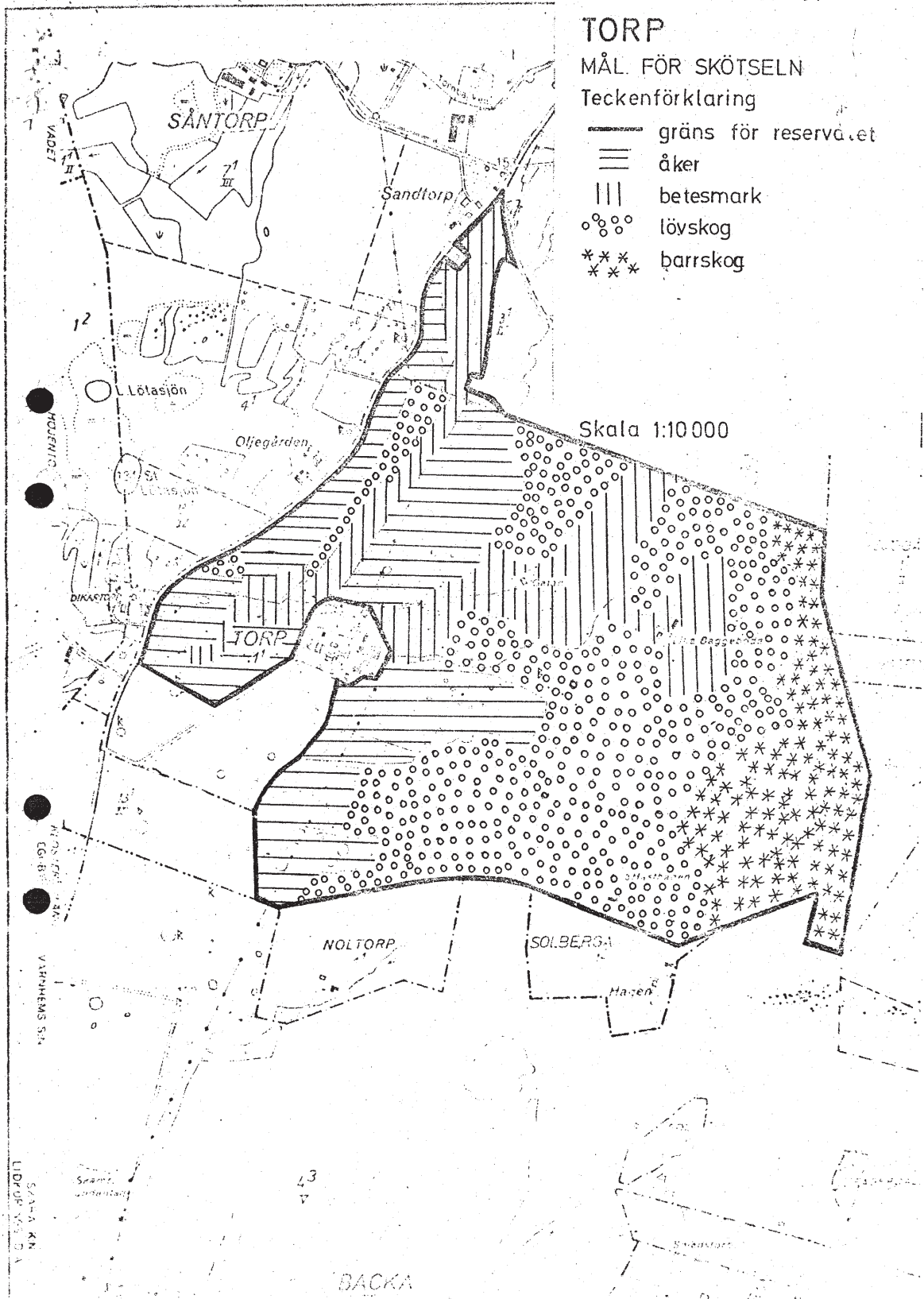
TORP

MÅL FÖR SKÖTSELN

Teckenförklaring

- gräns för reservatet
- ≡ åker
- ||| betesmark
- o o o lövskog
- * * * barrskog

Skala 1:10 000

Planerat naturreservat

TORP

SKÖTSELOMRÅDEN

Teckenförklaring

- gräns för reservatet
- gräns för skötselområde

Skala 1:10 000

